

Mircea TĂMAȘ • Ilioara ONIGA
Daniela BENEDEC • Simion FLORIAN
Daniela HANGANU • Irina IELCIU

**Ghid pentru recunoașterea și
recoltarea plantelor medicinale.**
Flora spontană

Ediție revizuită și adăugită

Editura Risoprint
Cluj-Napoca

• 2021 •

Editura TopPublishing
București

Toate drepturile rezervate autorului & Editurii Risoprint

*Editura RISOPRINT este recunoscută de C.N.C.S.
(Consiliul Național al Cercetării Științifice).
www.risoprint.ro www.cnscs-uefiscdi.ro*

Opiniile exprimate în această carte aparțin autorului și nu reprezintă punctul de vedere al Editurii Risoprint. Autorul își asumă întreaga responsabilitate pentru forma și conținutul cărții și se obligă să respecte toate legile privind drepturile de autor.

Toate drepturile rezervate. Tipărit în România. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă sub nicio formă, prin niciun mijloc mecanic sau electronic, sau stocată într-o bază de date fără acordul prealabil, în scris, al autorilor.

All rights reserved. Printed in Romania. No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the author.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
**Ghid pentru recunoașterea și recoltarea plantelor
medicinale - Flora spontană / Mircea Tămaș, Ilioara
Oniga, Daniela Benedec, ... - Ed. reviz. și adăug.. - Cluj-
Napoca : Risoprint ; București : Top Publishing, 2021**
Conține bibliografie
Index
ISBN 978-973-53-2676-0
ISBN 978-606-9702-16-1

I. Tamaș, Mircea
II. Oniga, Ilioara
III. Benedec, Daniela

63

Mircea TĂMAȘ • Ilioara ONIGA
Daniela BENEDEC • Simion FLORIAN
Daniela HANGANU • Irina IELCIU

**Ghid pentru recunoașterea și
recoltarea plantelor medicinale.**
Flora spontană

Ediție revizuită și adăugită

Editura Risoprint
Cluj-Napoca

• 2021 •

Editura TopPublishing
București

Cuvânt înainte

Interesul în continuă creștere pentru cunoașterea, recoltarea și prelucrarea plantelor în vederea valorificării potențialului lor terapeutic, ne-a determinat să realizăm acest ghid, într-o primă ediție apărută în anul 2005. După 16 ani, am considerat oportună completarea materialului prin monografii noi de plante medicinale, care să aducă informații suplimentare, utile pentru cei interesați. Astfel se naște a doua ediție, care apare la sugestia și cu sprijinul Societății Române de Etnofarmacologie. Cartea cuprinde cele mai importante date referitoare la identificarea, recoltarea și uscarea produselor vegetale medicinale, precum și informații care vin în sprijinul studenților de la facultăți de farmacie, agronomie sau biologie, prin materialul documentar bine structurat, cu imagini autentice ale acestor plante.

Sunt prezentate astfel 138 de specii vegetale din Flora spontană a României, ordonate alfabetic, după denumirea comună, completate de imagini sugestive ale plantelor întregi sau ale părților utilizate. Pentru fiecare specie sunt prezentate următoarele date: denumirea populară consacrată și denumirea științifică, sinonimele și familia sistematică, descrierea botanică, ecologia, răspândirea, partea de plantă valorificată medicinal, perioada și modul de recoltare, condiționare și păstrare, randamentul la uscare, normele tehnice de recepție a produsului uscat, date despre compoziția chimică, acțiunile farmacologice și utilizările în scop terapeutic. De asemenea, sunt prezentate specii cu caractere botanice asemănătoare celor medicinale, dar diferite din punct de vedere al compoziției chimice și a proprietăților farmacologice, cu precizarea caracterelor de diferențiere cu ajutorul cărora se pot evita eventuale substituiri sau falsificări. Ediția de față aduce completări la informațiile regăsite în ediția precedentă și un număr de 30 de monografii noi. Amintim că în aceeași serie se înscriu și volumele „Ghid pentru recunoașterea și recoltarea plantelor

medicinale – Vol II. Plante medicinale cultivate” (2006) și „Plante medicinale exotice” (2011).

Cartea se adresează atât specialiștilor din domeniu cât și celor care doresc să se documenteze în direcția identificării, recoltării și valorificării în scop medicinal a resurselor vegetale din flora spontană a țării noastre. Informațiile prezentate au la bază o documentare științifică vastă din literatura de specialitate și pot fi utilizate pentru cunoașterea și înțelegerea mai corectă a produselor vegetale prezentate, sub aspect farmacognostic, contribuind astfel la creșterea calității materiilor prime folosite pentru obținerea de fitopreparate cu potențial terapeutic.

Lucrarea este completată cu indexe ale denumirilor științifice și populare, ale termenilor botanici și medicali cu explicațiile corespunzătoare, care vin să completeze și să ușureze înțelegerea informațiilor prezentate în acest ghid.

Autorii

Cluj-Napoca

Mai 2021

AFIN

Vaccinium myrtillus L. (Fam. **Ericaceae**)

Myrtille noir, airelle noir (fr.), Heidelbeere (germ.), Bilberry (engl.), Cernica obâknovenaia (rus.), Fekete afonya (magh.)

Descriere botanică: Arbust de 10-50cm, ramificat, cu tulpini verzi, muchiate. Frunzele sunt alterne, caduce, eliptice sau rotunjit ovate, ascuțite la vârf și cu marginea fin serată, de culoare verde-gălbui, cu nervațiunea evidentă. Florile sunt solitare, actinomorfe, dispuse la axila frunzelor, cu corole gamopetale urceolate, de culoare roz, cu petale scurte, obtuze și revolute și caliciu persistent concrescut cu ovarul. Fructele sunt bace globuloase, negre-albăstrui, comestibile, cu numeroase semințe mici. Înflorește în mai-iunie.

Răspândire, ecologie: Specie caracteristică zonei montane de la limita inferioară a molidului până la cea alpină. Vegetează atât la lumină cât și la umbră și semiumbră, pe soluri acide și umede, pajiști, tăieturi de pădure. Fructifică mai abundent la lumină și semi-umbră.

Părți utilizate:

- Fructele (*Myrtilli fructus*);
- Frunzele (*Myrtilli folium*).

Recoltare și condiționare: Fructele se culeg la maturitate (iulie-august), când au o culoare neagră-albăstruie, cu ajutorul pieptenilor. Pentru îndepărtarea vârfurilor de frunze sau ramuri, fructele se scufundă într-un vas cu apă, impuritățile rămân la suprafață. Fructele se pot usca pe cale naturală, pe rame sau site sau pe cale artificială, la 60-70⁰C. Randamentul de uscare este de 7:1. Frunzele se recoltează după fructe. Se pot tăia o parte din ramuri cu frunze și după uscare se separă frunzele. Acestea sunt subțiri și se pot usca repede atât pe cale naturală cât și artificială la 50⁰C, cu un randament de uscare de 4:1.

Norme de recepție:

- Frunze: frunze brunificate max. 5%; resturi de rămurele max. 5%; corpuri străine max. 0,5%; umiditate max. 13%;
- Fructe: fructe arse max. 3%; resturi de rămurele max. 3%; corpuri străine max. 1%; umiditate max. 16%.

Compoziție chimică: Fructele conțin antociani, taninuri, mucilagii, pectine, vitaminele C, B și provitamina A, săruri minerale, acizi organici. Frunzele conțin taninuri, flavonoide.

Acțiuni, utilizări: Fructele au proprietăți antidiareice datorate taninurilor și cresc rezistența capilarelor, măresc acuitatea vizuală și adaptarea ochiului la întuneric. Frunzele au proprietăți hipoglicemice în forme ușoare de diabet zaharat tip II, sunt astringente și antidiareice.

Preparate: Comprimate, capsule, ceai.

Fig. 1. *Vaccinium myrtillus* L. – afin (detaliu: frunze și fructe)

ALBĂSTRELE

Centaurea cyanus L. (Fam. **Asteraceae**, Subfam. **Asteroideae**)

Bleuet (fr.), Kornblume (germ.), Corn flower (engl.), Vasiljok sinij (rus.), Buzavirág (magh.)

Descriere: Plantă ierboasă, anuală erectă, de 0.5-1m, cu rădăcina ramificată și tulpina simplă sau puțin ramificată. Frunzele sunt simple, alterne, întregi, liniare, adânc sectate, cu lacinii liniare, pe timpul înfloririi de obicei uscate, prevăzute cu peri mățasoși, care dau o culoare alburie. Inflorescențele (antodii sau calatidii) sunt cilindric ovoidale, receptacul acoperit cu peri caduci sau persistenți, cu florile discului violacee, tubuloase, cele marginale sterile, în formă de pâlnie, albastre, rar albe sau roze, cu corolă mare, neregulată, cele centrale fertile, bisexuate, caliciu cu papus persistent. Fructele sunt achene cilindrice, puțin păroase, prevăzute cu papus. Înfloresțe în iulie-septembrie.

Răspândire, ecologie: Este considerată o buruiană proprie pentru culturile de grâu și seară, dar se poate întâlni și pe marginea drumurilor sau în locuri uscate și pietroase. Este răspândită în zone de câmpie și de deal.

Partea utilizată: Inflorescențele întregi cu receptacul (*Cyani flos cum receptaculis*), mai rar numai florile ligulate (*Cyani flos sine receptaculis*).

Recoltare și condiționare: Se recoltează în iulie și august manual. Inflorescențele se rup cu pedunculul (sub 1cm). Pentru a preveni decolorarea petalelor, se recomandă și uscarea la temperaturi sub 35°C, la umbră. Randamentul la uscare este de 8:1.

Norme de recepție:

- Pentru *Cyani flos cum receptaculis*: flori decolorate max. 1%; corpuri străine max. 1%; umiditate max. 12%.

Compoziție chimică: Acizi polifenolcarboxilici (acid cafeic și clorogenic), substanțe amare, poliine, flavonoide, antociani complexați cu fier, săruri minerale.